

Folyamatban levő Ph.D. munkák

1.

Témavezető: Haracska Lajos

Doktori Iskola: SZTE TTIK Biológia Doktori Iskola

Ph.D. hallgató: Takács Bertalan Vilmos

Témacím: Bioinformatikai fejlesztés újgenerációs szekvenálási adatok kiértékeléséhez

A kutatási téma leírása: A biológiai kutatások egyik legrohamosabban fejlődő területe az újgenerációs szekvenálási eljárások (NGS). Ezek az eljárások képesek költséghatékony módon jelentős mennyiségű genomikai adat előállítására. Bár az általános bioinformatikai módszerek már lefektetésre kerültek, azonban ezek adaptálása a különböző mintaelőkészítési eljárásokhoz további és új fejlesztéseket igényel. Ilyen például az egyedi molekuláris számlálók használatának bevezetése, amellyel a mintaelőkészítés során minden eredeti DNS darab egy teljesen egyedi számlálóval kerül kapcsolatba, így a későbbiekben ezek pontos azonosításával az eredeti templátmennyiség, függetlenül a későbbi amplifikációs lépésektől, pontosan számolhatóvá válik, és segítségükkel csökkenthetők a könyvtárkészítés során fellépő hibák. A meghirdetett téma során lehetőség nyílik fejlesztések bevezetésére és kidolgozására minden jelenleg NGS-sel vizsgált módszerrel kapcsolatban (ChIP-Seq, RNA seq, Metagenom, egysejt technikák).

2.

Témavezető: Haracska Lajos

Doktori Iskola: SZTE TTIK Biológia Doktori Iskola

Ph.D. hallgató: Gaurav Sharma

Témacím: DNS-hibajavítási folyamatok vizsgálata

A kutatási téma leírása: Ismert, hogy a genom stabilitásának fenntartásában fontos szerepet játszanak a DNS-hibajavító útvonalak, illetve gének. Az e gének működésében bekövetkező negatív hatások - például mutáció révén történő inaktiválódás - genom instabilitáshoz, daganatok kialakulásához vezethetnek. Laboratóriumunkban elkezdtük a DNS-hibajavítás új kismolekula modulátorainak azonosítását és jellemzését. Kísérleteink során kémiai biológiai módszereket alkalmazunk, és nagy áteresztőképességű screeneket végzünk, a legkorszerűbb Alpha assay technológiát használva.

3.

Témavezető: Haracska Lajos

Doktori Iskola: SZTE TTIK Biológia Doktori Iskola

Ph.D. hallgató: Qiuzhen Li

Témacím: A karcinogenezis és mutagenesis molekuláris vizsgálata

A kutatási téma leírása: A sejtek DNS-ét életük során számos külső és belső károsító hatás éri. Ha a károsodások nem kerülnek kijavításra, a DNS kettőződése során a replikációs apparátus elakad. Az elakadt replikációs villák mentésére különböző DNS hibaátírási mechanizmusok fejlődtek ki, amelyek vagy hibamentesen vagy mutációt generálva segítik a DNS-hibán történő áthaladást. A mutációt okozó hibaátírás fokozza a karcinogenezis kockázatát, míg a hibamentes átírás elősegíti a genom stabilitásának megőrzését és ezáltal tumorsuppresszor funkciót tölt be.

Kutatócsoportunk a mutagenesis és karcinogenezis mozgatórugóit és molekuláris mechanizmusait tanulmányozza, és többek között arra keres választ, hogy melyek az evolúció és a karcinogenezis közös gyökerei és milyen mechanizmusok révén keletkeznek a pontmutációk és a kromoszóma-átrendeződések.

4.

Témavezető: Haracska Lajos

Doktori Iskola: SZTE TTIK Biológia Doktori Iskola

Ph.D. hallgató: Gráf Alexandra

Témacím: A genom stabilitás megőrzésében szerepet játszó gének vizsgálata Crisper/Cas9 és RNS-interferencia alapú géncsendesítési eljárásokkal

A kutatási téma leírása: A replikációs stressz elleni védelemben, illetve a genomstabilitás megőrzésében szerepet játszó gének vizsgálatához Crisper/Cas9, illetve RNS-interferencia alapú géncsendesítési eljárásokat alkalmazunk, és speciális konfokális mikroszkópia technikákkal analizáljuk a DNS-replikáció sebességét befolyásoló fehérjék szerepét különböző ágensek (pl. tumorterápiás szerek, DNS-károsító ágensek, replikációs inhibitorok) jelenlétében. A replikációs stresszt követő DNS-hibaelkerülési és -javítási folyamatok vizsgálatát speciális fluoreszcens jelölési és mikroszkópos mérési technikákkal végezzük, és a legfrissebb új technológiák (élősejtes mikroszkópia, egyedi sejt alapú kvalitatív/kvantitatív analízisek) bevezetésén dolgozunk.

Kutatásaink eszköztárába tartoznak a humán szövetkultúrán alapuló riporterrendszerek, az újgenerációs DNS-szekvenálás és a tisztított fehérjékkel rekonstruált in vivo kísérleti rendszerek. Vizsgálataink révén mélyebb betekintést nyerhetünk a genom instabilitás és karcinogenezis molekuláris folyamataiba és új tumormarkerek és

gyógyszercélpontok azonosításával a tumorterápiás szerek elleni rezisztencia kivédéséhez és a személyre szabott tumorterápia fejlődéséhez járulhatunk hozzá.

5.

Témavezető: Haracska Lajos

Doktori Iskola: SZTE TTIK Biológia Doktori Iskola

Ph.D. hallgató: Dudás Kata

Témacím: A karcinogenezis és mutagenesis molekuláris vizsgálata

A kutatási téma leírása: A sejtek DNS-ét életük során számos külső és belső károsító hatás éri. Ha a károsodások nem kerülnek kijavításra, a DNS kettőződése során a replikációs apparátus elakad. Az elakadt replikációs villák mentésére különböző DNS hibaátírási mechanizmusok fejlődtek ki, amelyek vagy hibamentesen vagy mutációt generálva segítik a DNS-hibán történő áthaladást. A mutációt okozó hibaátírás fokozza a karcinogenezis kockázatát, míg a hibamentes átírás elősegíti a genom stabilitásának megőrzését és ezáltal tumorszuppresszor funkciót tölt be.

Kutatócsoportunk a mutagenesis és karcinogenezis mozgatórugóit és molekuláris mechanizmusait tanulmányozza, és többek között arra keres választ, hogy melyek az evolúció és a karcinogenezis közös gyökerei és milyen mechanizmusok révén keletkeznek a pontmutációk és a kromoszóma-átrendeződések.